

Розділ II. Інноваційні процеси в освіті

УДК 378.011.3-051:51]:005.963.1:005.591.6:005.962.131

Віталій Ачкан

Бердянський державний педагогічний університет (Бердянськ)

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА СФОРМОВАНОСТІ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МАТЕМАТИКИ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті охарактеризовано етапи та складові експериментальної перевірки авторської концепції формування готовності майбутніх учителів математики до інноваційної педагогічної діяльності, зокрема охарактеризовано критерії сформованості готовності майбутніх учителів математики до інноваційної педагогічної діяльності та наведено засоби діагностики для кожного із критеріїв.

Ключові слова: готовність до інноваційної педагогічної діяльності, вчитель математики, засоби діагностики.

Постановка проблеми у загальному вигляді та зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. У «Національній стратегії розвитку освіти в Україні» на період до 2021 року визначено низку проблем, що заважають розбудові національної системи освіти, до яких, крім іншого, віднесено «неготовність певної частини працівників освіти до інноваційної діяльності», а серед очікуваних результатів «підготовка та виховання педагогічних кадрів, здатних працювати на засадах інноваційних підходів до організації навчально-виховного процесу...» [7]. У той же час значна частина вчителів, упроваджуючи нові програми, засоби, технології, методики стикається із проблемами на етапі їх адаптації до вимог і потреб конкретного учнівського колективу, власних можливостей, що в багатьох випадках знижує ефективність інновацій. За цих умов актуальною проблемою стає формування здатності вчителя на основі відповідної фундаментальної освіти перебудовувати систему власної педагогічної діяльності з урахуванням соціально значущих цілей та нормативних обмежень, аналізувати, створювати та впроваджувати інновації у педагогічній діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В останнє десятиріччя різні аспекти підготовки до інноваційної педагогічної діяльності у процесі отримання професійної освіти були предметом дослідження М. В. Артюшиної, Л. В. Буркової, Л. М. Ващенко, І. В. Гавриш, Л. В. Козак, В. М. Олексенка, О. В. Попової, С. О. Сисової, О. Л. Шапран, Н. Г. Шарати та ін.

Різні аспекти проблеми підготовки майбутніх учителів математики в Україні досліджувались у роботах І. А. Акуленко, В. Г. Бевз [5], М. І. Бурди, М. І. Жалдака, М. М. Ковтонюк, О. І. Матяш, З. І. Слєпкань, С. О. Скворцової, Н. А. Тарасенкової, В. О. Швеця, О. С. Чашечнікової та інших. Окремі питання формування готовності майбутніх учителів математики до інноваційної педагогічної діяльності та критерії сформованості готовності майбутніх учителів математики до інноваційної педагогічної діяльності висвітлені у публікаціях [1], [2], [3], [4], [6], у той же час питання експериментальної перевірки сформованості готовності майбутніх учителів математики до інноваційної педагогічної діяльності досі залишається мало дослідженим.

Мета статті – охарактеризувати експериментальну перевірку сформованості готовності майбутніх учителів математики до інноваційної педагогічної діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Під «готовністю вчителя математики до інноваційної педагогічної діяльності» розуміємо інтегративну якість його особистості, яка є результатом синтезу мотивів, цінностей, знань, умінь та практичного суб'єктного досвіду й забезпечує успішну педагогічну діяльність, спрямовану на створення, розповсюдження та свідоме і доцільне використання інновацій у процесі навчання математики.

Експериментальним дослідженням були охоплені студенти спеціальностей «Математика*» (до 2016 року) та 014.04 «Середня освіта (Математика)», починаючи із 2016–2017 навчального року, освітньо-кваліфікаційних рівнів «бакалавр» та «магістр» (за новою редакцією закону «Про вищу освіту» йдеться про здобувачів першого та другого рівнів вищої освіти). Використовувалися запропоновані автором методи, форми та засоби на трьох етапах формування готовності майбутніх учителів математики до інноваційної педагогічної діяльності.

Для реалізації першого етапу (I–II курси) було розроблено програму і зміст навчального курсу «Вступ до фаху» (на початку формування експерименту «Вступ до фаху: Математика*»), який із певними трансформаціями назви (наприклад, «Вступ до спеціальності») викладався в усіх університетах, у яких відбувався педагогічний експеримент. Також на першому етапі організовувалось інноваційне навчання таких дисциплін як «Елементарна математика» та «Математичний аналіз» із використанням описаних у статті [6] форм, методів та засобів.

На другому етапі (III–IV курси) впроваджувались методи, форми та засоби формування готовності майбутніх учителів математики у процесі вивчення дисципліни «Методика навчання математики» та вибіркового навчальних дисциплін, які у різних університетах мали дещо різну назву, але були близькими за змістом. Детальніше про них у [4]. Також на цьому етапі впроваджувались методи і засоби формування готовності майбутніх учителів математики до інноваційної педагогічної діяльності у процесі педагогічної практики.

На третьому етапі (на другому рівні вищої освіти) впроваджувались методи, форми і засоби формування готовності майбутніх учителів математики до інноваційної педагогічної діяльності у процесі вивчення методичних дисциплін (зокрема «Технології профільного навчання математики»), організації педагогічної практики та науково-дослідницької роботи студентів. Також було розроблено і впроваджено у навчальний процес авторський спецкурс «Основи інноваційної педагогічної діяльності вчителя математики» (детальніше про це у статті [3]), організовано інноваційне навчання студентів у процесі проходження педагогічної практики та виконання курсових та дипломних робіт. У тих університетах, де запропонований спецкурс не був включений до навчального плану підготовки магістрів, до програм вибіркового навчальних дисциплін методичного спрямування було включено окремий змістовий модуль «Основи інноваційної педагогічної діяльності вчителя математики».

Дослідження охоплювало вибірку 419 студентів. До експериментальних груп було включено 214 студентів, до контрольних груп – 205 студентів. У контрольних групах підготовка майбутніх учителів математики здійснювалась за діючою системою навчання відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики та освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів та магістрів. У змісті, формах, методах та засобах діяльності зі студентами не передбачалися спеціальні зміни, спрямовані на формування їх готовності до інноваційної педагогічної діяльності.

Для організації навчального процесу в експериментальних групах було розроблено спеціальне методичне забезпечення:

- робочі програми із дисциплін «Вступ до фаху», «Технології профільного навчання математики», «Додаткові розділи методики навчання математики», «Основи інноваційної педагогічної діяльності учителя математики»;
- рекомендації щодо організації інноваційного навчання на лекційних та практичних заняттях та у самостійній позааудиторній роботі із дисциплін «Вступ до фаху» та «Елементарна математика»;
- рекомендації щодо організації інноваційного навчання у процесі вивчення дисципліни «Методика навчання математики» та вибіркового методичних дисциплін;
- добірка кейсів із методичних дисциплін;
- навчально-методичні посібники «Додаткові розділи методики навчання математики: практикум» та «Технології навчання математики: практикум», методичні рекомендації до виконання курсових робіт із теорії та методики навчання математики;

- рекомендації щодо організації інноваційного навчання у процесі вивчення спецкурсу «Основи інноваційної педагогічної діяльності вчителя математики» або впровадження змістового модулю «Основи інноваційної педагогічної діяльності вчителя математики» у процесі вивчення вибіркового методичних дисциплін;
- рекомендації щодо виконання інноваційних завдань у процесі педагогічної практики та організації науково-дослідницької діяльності студентів;
- методичні вказівки для викладачів стосовно організації процесу навчання в умовах експерименту;
- засоби діагностики сформованості готовності майбутніх учителів математики до інноваційної педагогічної діяльності.

Усі учасники формуючого експерименту були ознайомлені з основними положеннями концепції формування готовності майбутніх учителів математики до інноваційної педагогічної діяльності у процесі вивчення дисциплін математичного циклу та критеріями перевірки сформованості готовності майбутніх учителів математики до інноваційної педагогічної діяльності. У таблиці 1 наведено засоби діагностики, що використовувались для з'ясування сформованості кожного компоненту готовності майбутніх учителів математики до інноваційної педагогічної діяльності.

Таблиця 1

Засоби діагностики сформованості готовності майбутніх учителів математики до інноваційної педагогічної діяльності

№ з/п	Критерії та показники виявлення готовності до інноваційної педагогічної діяльності	Засоби діагностики
1.	<p><i>Мотиваційно-ціннісний:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – ціннісне ставлення до математики та професії вчителя математики, до інноваційної педагогічної діяльності вчителя математики; – пізнавальний інтерес до педагогічних інновацій у математичній освіті, бажання ознайомлюватись, аналізувати та впроваджувати їх у майбутній педагогічній діяльності; – потреба у постійному саморозвитку та професійному самовдосконаленні; – сприйнятливність до нововведень. 	<p>Анкети, спрямовані на виявлення здатності до саморозвитку, виявлення ставлення до інноваційної педагогічної діяльності, виявлення здібностей до інноваційної педагогічної діяльності (блок «мотиваційно-творча спрямованість особистості»), опитувальник М. Реана (мотивація успіху і боязнь невдачі).</p>
2.	<p><i>Емоційно-вольовий:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – уміння оцінювати свої почуття й емоції в конкретний момент, управляти ними в процесі педагогічного спілкування; – наполегливість, витримка, організованість, виявлення поваги до думки інших людей; – здатність підпорядковувати особисті цілі й бажання спільній справі, знаходити та застосовувати компромісні рішення. 	<p>Анкета, спрямована на виявлення здібностей до інноваційної педагогічної діяльності (блоки «креативність особистості» та «індивідуальні особливості особистості»), опитувальник К. Н. Томаса, опитувальник здатності до самоуправління у спілкуванні (за Л. К. Велитченко), тест на виявлення емпатії майбутнього вчителя математики (за В. В. Бойком), спостереження та експертна оцінка діяльності студентів у процесі вивчення дисциплін математичного циклу.</p>

3.	<p><i>Когнітивний:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – знання базових понять педагогічної інноватики; – знання загальної та часткових методик навчання математики; – знання інноваційних педагогічних технологій навчання математики в основній та старшій школі; – знання етапів та закономірностей перебігу інноваційних процесів; – знання основних напрямків інноваційної педагогічної діяльності вчителя математики; – знання основ проведення експериментально-дослідницької педагогічної роботи, особливостей моделювання інноваційної педагогічної діяльності вчителя математики. 	<p>Експертне оцінювання діяльності студентів викладачами, керівниками педагогічної практики, аналіз діяльності студентів на практичних та лабораторних заняттях із методичних дисциплін, оцінювання портфоліо, підготовлених у процесі вивчення методичних дисциплін і проходження педагогічної практики, опитувальник «Основні поняття та категорії інноваційної педагогічної діяльності учителя математики».</p>
4.	<p><i>Операційно-діяльнісний:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – уміння здобувати, поповнювати і розширювати свої знання; – здатність організовувати інноваційну діяльність і навчальну активність дітей відповідно до цілей навчально-виховного процесу та цільових орієнтирів розвитку особистості; – уміння використовувати різні механізми формування міжособистісних взаємин учасників педагогічного процесу; – уміння апробувати, адаптовувати та впроваджувати інноваційні технології, методи, форми, засоби та прийоми навчання математики; – здатність генерувати нові ідеї, спрямовані на удосконалення процесу навчання математики, вирішення проблем, що постають у зв'язку із реформуванням системи освіти. 	<p>Анкета, спрямована на виявлення здібностей до інноваційної педагогічної діяльності (блок «професійні здібності особистості до здійснення інноваційної педагогічної діяльності»), опитувальник Є. Є. Туник, оцінювання роботи на лабораторних та практичних заняттях, оцінювання портфоліо, підготовлених у процесі вивчення методичних дисциплін і проходження педагогічної практики, оцінювання виконаних курсових і дипломних робіт, опитувальник для діагностики комунікативних та організаторських здібностей (КОС).</p>
5.	<p><i>Оцінювально-рефлексивний:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – уміння аналізувати власну діяльність; – уміння аналізувати та оцінювати діяльність інших; – уміння прогнозувати дидактичний ефект від упровадження інновацій, корегувати процес упровадження в залежності від результатів учнів. 	<p>Анкета, спрямована на виявлення здібностей до інноваційної педагогічної діяльності (блок «здатності особистості до рефлексії»), тест «Індивідуальна міра вияву рефлексивності» (А. В. Карпова, В. В. Пономарьова), експертна оцінка діяльності студентів у процесі лекційних та практичних занять.</p>

Наведемо приклад визначення коефіцієнту сформованості готовності майбутніх учителів математики під час педагогічного експерименту. Коефіцієнт *МС*, який характеризує сформованість мотиваційно-ціннісного компоненту готовності до інноваційної педагогічної діяльності, обчислювався за такою формулою: $MS = 0,4 \times \text{бал за анкету, спрямовану на}$

виявлення здатності до саморозвитку + $1,1 \times$ бал за анкетною, спрямованою на виявлення ставлення до інноваційної педагогічної діяльності + бал за анкетною, спрямованою на виявлення здібностей до інноваційної педагогічної діяльності (блок «мотиваційно-творча спрямованість особистості») + $1,4 \times$ бал за опитувальником М. Реана.

Бали коефіцієнту *МС* за рівнями сформованості мотиваційно-ціннісного компоненту готовності до інноваційної педагогічної діяльності першокурсників розподілялись так:

- пасивний рівень: 0–28 балів;
- репродуктивний рівень: 29–59 балів;
- усвідомлено-конструктивний рівень: 60–90 балів;
- творчо-дослідницький рівень: 91–118,8 бали.

Наведемо результати вимірювання сформованості мотиваційно-ціннісного компоненту готовності майбутніх учителів математики, отримані наприкінці формувального етапу експерименту у контрольних та експериментальних групах.

Таблиця 2

Розподіл студентів за рівнем сформованості мотиваційно-ціннісного компоненту готовності до інноваційної педагогічної діяльності наприкінці формувального експерименту

Рівні	Контрольна група, %	Експериментальна група, %
Пасивний	15,1	8,4
Репродуктивний	38,5	28,5
Усвідомлено-конструктивний	35,6	45,8
Творчо-дослідницький	10,8	17,3

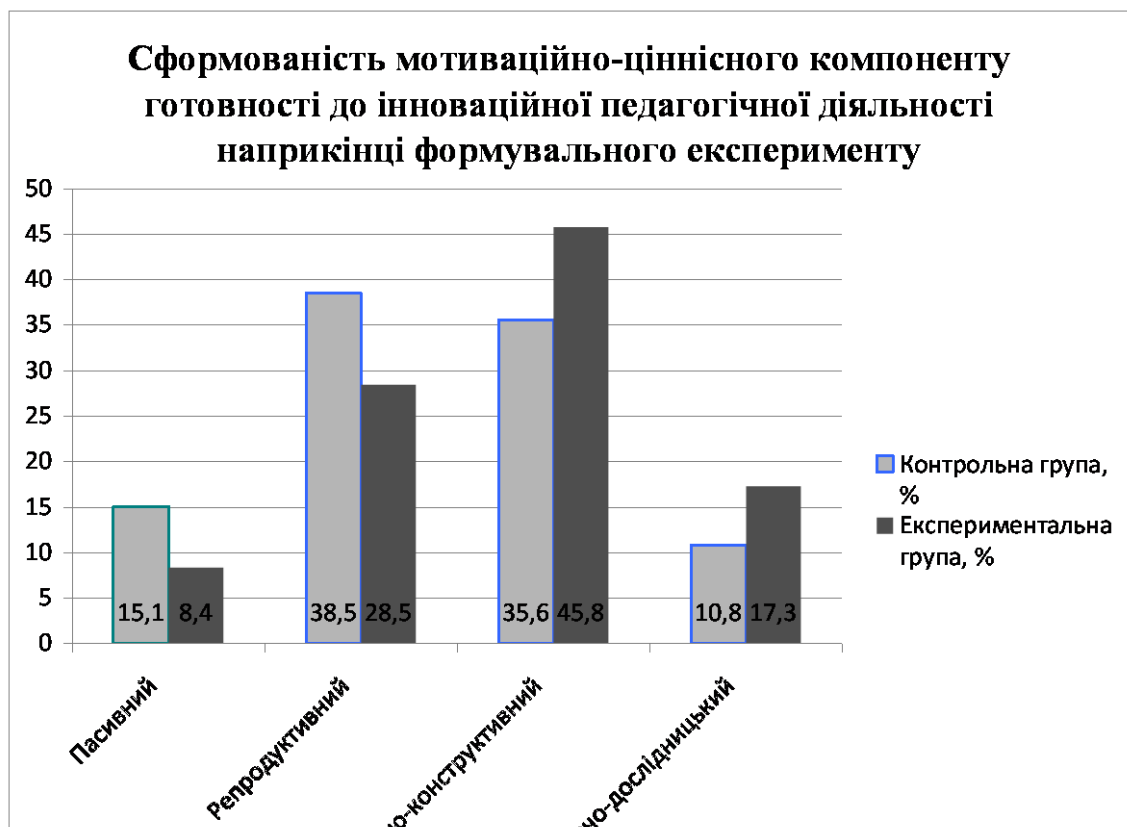

Рис. 1. Розподіл студентів за рівнями сформованості мотиваційно-ціннісного компоненту готовності до інноваційної педагогічної діяльності наприкінці формувального експерименту

На початку формувального експерименту ми перевіряли статистичну гіпотезу про те, що рівень сформованості компонентів готовності до інноваційної педагогічної діяльності у

студентів контрольних та експериментальних груп не відрізняється. Для цього було використано критерій-Пірсона. У таблиці 3 наведено кінцеві результати перевірки.

Таблиця 3

Використання критерію-Пірсона для перевірки статистичних гіпотез на початку формульовального експерименту

Критерій	χ^2	χ^2		Висновок
		$p = 0,05$	$p = 0,01$	
Мотиваційно-ціннісний	0,122	7,815	11,345	$\chi^2 < \chi^2_{p=0,05}$, розбіжності розподілів у контрольних та експериментальних групах статистично не значимі.
Емоційно-вольовий	0,232	7,815	11,345	$\chi^2 < \chi^2_{p=0,05}$, розбіжності розподілів у контрольних та експериментальних групах статистично не значимі.
Операційно-діяльнісний	0,201	7,815	11,345	$\chi^2 < \chi^2_{p=0,05}$, розбіжності розподілів у контрольних та експериментальних групах статистично не значимі.
Оцінювально-рефлексивний	0,594	7,815	11,345	$\chi^2 < \chi^2_{p=0,05}$, розбіжності розподілів у контрольних та експериментальних групах статистично не значимі.

Таким чином, за допомогою критерію-Пірсона було обґрунтовано, що рівень сформованості окремих складових готовності майбутніх учителів математики до інноваційної педагогічної діяльності на початку формульовального експерименту у контрольних та експериментальних групах статистично значимо не відрізнявся.

Наприкінці формульовального експерименту ми перевіряли статистичну гіпотезу про те, що рівень сформованості компонентів готовності до інноваційної педагогічної діяльності у студентів експериментальних груп більше, ніж у студентів контрольних груп. Для цього було використано критерій-Пірсона. У таблиці 4 наведено кінцеві результати перевірки.

Використання критерію-Пірсона для перевірки статистичних гіпотез наприкінці формувального експерименту

Критерій				Висновок
		p = 0,05	p = 0,01	
Мотиваційно-ціннісний	13,048	7,815	11,345	> , рівень сформованості мотиваційно-ціннісного компоненту готовності до інноваційної педагогічної діяльності у студентів експериментальних груп більше, ніж у студентів контрольних груп.
Емоційно-вольовий	17,996	7,815	11,345	> , рівень сформованості емоційно-вольового компоненту готовності до інноваційної педагогічної діяльності у студентів експериментальних груп більше, ніж у студентів контрольних груп.
Когнітивний	76,13	7,815	11,345	> , рівень сформованості когнітивного компоненту готовності до інноваційної педагогічної діяльності у студентів експериментальних груп більше, ніж у студентів контрольних груп.
Операційно-діяльнісний	25,176	7,815	11,345	> , рівень сформованості операційно-діялісного компоненту готовності до інноваційної педагогічної діяльності у студентів експериментальних груп більше, ніж у студентів контрольних груп.
Оцінювально-рефлексивний	25,656	7,815	11,345	> , рівень сформованості оцінювально-рефлексивного компоненту готовності до інноваційної педагогічної діяльності у студентів експериментальних груп більше, ніж у студентів контрольних груп.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Аналіз результатів педагогічного експерименту дозволяє стверджувати, що реалізація концепції формування готовності майбутніх учителів математики до інноваційної педагогічної діяльності у процесі вивчення дисциплін математичного циклу сприяє суттєвому покращенню формуванню мотиваційно-ціннісного, емоційно-вольового, когнітивного, операційно-діяльнісного та оцінювально-рефлексивного компонентів готовності.

Джерела та література

1. Ачкан В. В. Інноваційна педагогічна діяльність вчителя математики як передумова модернізації освітнього процесу / В. В. Ачкан // Наукові записки. Серія «Педагогічні науки» / Ред. кол. : В. В. Радул, С. П. Величко та ін. – Випуск 141. Частина II. – Кіровоград. РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2015. – С. 20–24.
2. Ачкан В. В. Інтеграція математичної та методичної підготовки як передумова формування готовності до інноваційної педагогічної діяльності майбутніх вчителів математики / В. В. Ачкан // Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology, III(30), Issue: 59, 2015. – P. 23–26.
3. Ачкан В. В. Навчальна дисципліна «Основи інноваційної педагогічної діяльності вчителя математики» у системі підготовки майбутнього вчителя / В. В. Ачкан // Вісник Черкаського університету. Серія Педагогічні науки. – № 11, 2017. – Черкаси : ЧННУ, 2017. – С. 97–104.
4. Ачкан В. В. Шляхи формування готовності майбутніх вчителів математики до інноваційної педагогічної діяльності у процесі вивчення методичних дисциплін / В. В. Ачкан // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 3. «Фізика і математика у вищій і середній школі». – Випуск 18 : збірник наукових праць. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2017. – С. 142–149.
5. Бевз В. Г. Історія математики як інтеграційна основа навчання предметів математичного циклу у фаховій підготовці майбутніх учителів : дис... д-ра пед. наук : 13.00.02 / Бевз Валентина Григорівна. – К., 2007. – 506 с.
6. Кугай Н. В. Методологические знания по элементарной математике как основа формирования готовности будущих учителей математики к инновационной педагогической деятельности / Н. В. Кугай, В. В. Ачкан // Сборник научни трудове «МАТТЕХ 2016»: – Шумен : Университетско издателство «Спископ Константин Преславски», 2016. – Том 1. – С. 226–235.
7. Указ Президента України «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>.

References

1. Achkan V.V. Innovatsiina pedahohichna diialnist vchytelia matematyky yak peredumova modernizatsii osvitnoho protsesu / V.V. Achkan // Naukovi zapysky. Seriiia "Pedahohichni nauky" / Red. kol. : V.V. Radul, S.P. Velychko ta in. – Vypusk 141. Chastyna II. – Kirovohrad. RVV KDPU im. V. Vynnychenka, 2015. – S. 20–24.
2. Achkan V.V. Intehratsiia matematychnoi ta metodychnoi pidhotovky yak peredumova formuvannia hotovnosti do innovatsiinoi pedahohichnoi diialnosti maibutnikh vchyteliv matematyky / V.V. Achkan // Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology, III(30), Issue: 59, 2015. – P. 23–26.
3. Achkan V.V. Navchalna dystsyplina "Osnovy innovatsiinoi pedahohichnoi diialnosti vchytelia matematyky" u systemi pidhotovky maibutnoho vchytelia / V.V. Achkan // Visnyk Cherkaskoho universytetu. Seriiia Pedahohichni nauky № 11, 2017. – Cherkasy : ChNNU, 2017. – S. 97–104.
4. Achkan V.V. Shliakhy formuvannia hotovnosti maibutnikh vchyteliv matematyky do innovatsiinoi pedahohichnoi diialnosti u protsesi vyvchennia metodychnykh dystsyplin / V.V. Achkan // Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho Universytetu imeni M.P. Drahomanova. Seriiia 3. "Fyzyka i matematika u vyshchii i serednii shkoli." – Vypusk 18 : zbirnyk naukovykh prats. – Kyiv : Vyd-vo NPU imeni M.P. Drahomanova, 2017. – S. 142–149.
5. Bevz V.H. Istoriia matematyky yak intehratsiina osnova navchannia predmetiv matematychnoho tsykladu u fakhovii pidhotovtsi maibutnikh uchyteliv : dys... d-ra ped. nauk: 13.00.02 / Bevz Valentyna Hryhorivna. – K., 2007. – 506 s.
6. Kuhai N.V. Metodolohycheskye znanyia po elementarnoi matematyke kak osnova formyrovanyia hotovnosti budushchych uchyteliv matematyky k ynnovatsyonnoi pedahohychnoi deiatelnosti / N.V. Kuhai V.V. Achkan // Sbornyk nauchny trudove "MATTEX 2016": – Shumen: Unyversytetsko yzdatelstvo "Iepyskop Konstantyn Preslavsky," 2016. – Tom 1. – S. 226–235.
7. Ukaz Prezydenta Ukrayiny "Pro Natsional'nu stratehiyu rozvytku osvity v Ukrayini na period do 2021 roku" [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>

Ачкан Виталий. ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНАЯ ПРОВЕРКА СФОРМИРОВАННОСТИ ГОТОВНОСТИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ МАТЕМАТИКИ К ИННОВАЦИОННОЙ ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ. В статье охарактеризовано этапы и отдельные составляющие экспериментальной проверки авторской концепции формирования готовности будущих учителей математики к инновационной педагогической деятельности. В частности охарактеризовано критерии и показатели сформированности готовности будущих учителей математики к инновационной педагогической деятельности, приведены средства диагностики для каждого из критериев, на примере мотивационно-ценностного компонента проиллюстрировано алгоритм расчёта коэффициента, который характеризует уровень сформированности

этого компонента, представлены результаты измерения уровня сформированности мотивационно-ценностного компонента готовности к инновационной педагогической деятельности в конце педагогического эксперимента.

Ключевые слова: готовность к инновационной педагогической деятельности, учитель математики, средства диагностики.

Achkan Vitaly. EXPERIMENTAL VERIFICATION OF THE FORMATION OF READINESS OF FUTURE MATHEMATICS TEACHERS FOR INNOVATIVE PEDAGOGICAL ACTIVITY. The article describes the stages and individual components of the experimental verification of the author's concept of forming the readiness of future mathematics teachers for innovative pedagogical activity. In particular, the criteria and indicators of the readiness of future mathematics teachers for innovative pedagogical activity are characterized, diagnostic tools are provided for each of the criteria, on the example of the motivation-value component, the algorithm for calculating the coefficient is illustrated, which characterizes the level of formation of this component, the results of measuring the level of the formation of the motivational-value component of readiness for innovative pedagogical activity at the end of the pedagogical experiment are presented.

Keywords: readiness for innovative pedagogical activity, teacher of mathematics, diagnostic tools.

Стаття надійшла до редколегії 03.02. 2018 р.

УДК 378.091

Наталія Гатеж

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича (Чернівці)

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ОПТИМІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА ДО ВИХОВАННЯ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ УЧНІВ

На основі аналізу психолого-педагогічної літератури уточнено зміст понять «умови» та «педагогічні умови». Визначено та обґрунтовано педагогічні умови оптимізації процесу підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до виховання естетичної культури учнів. Доведено, що педагогічні умови підвищення ефективності підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва до виховання естетичної культури учнів загальноосвітньої школи – це обставини або фактори, які пов'язані з професійною підготовкою майбутніх учителів і спрямовані на формування у них готовності до здійснення виховної діяльності, зокрема виховання естетичної культури учнів.

Ключові слова: оптимізація, умови, педагогічні умови, підготовка майбутніх учителів, учитель образотворчого мистецтва, естетична культура, виховання естетичної культури учнів.

Постановка проблеми у загальному вигляді та зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Ґрунтовний аналіз досліджень науковців у галузі мистецької освіти дає можливість нам констатувати той факт, що в цілому освітньо-виховний процес у закладах вищої освіти спрямований на здобуття спеціалізованих знань майбутніми учителями образотворчого мистецтва. Проте неналежна увага приділяється розширенню спектру естетичних потреб студентів, формуванню їх естетичного досвіду, смаків, світогляду, як необхідних передумов виховання естетичної культури в учнів загальноосвітньої школи.

Професійній діяльності майбутнього вчителя образотворчого мистецтва притаманні специфічні особливості, які вимагають від закладів вищої освіти, які готують такого роду фахівців, високого рівня методичної, мистецтвознавчої, естетичної та інших видів підготовки. В цьому контексті важливого значення набувають особливі умови підвищення ефективності підготовки студентів до майбутньої професії.

На етапі реформування сучасної вищої школи в педагогічних дослідженнях, пов'язаних із проблемами вдосконалення функціонування педагогічних систем і підвищення рівня ефективності освітнього процесу, одним із аспектів, що викликають найбільший інтерес, є